

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף מה

ארבע מערכות: ביום כיפור הוסיפו מערכה מיוחדת לצורך הגחלים לקטורת של קודש הקודשים. נחלקו הדעות כמה מערכות היו בבית המקדש בכל יום:

לדעת רבי יהודה בכל יום 2 (והיום 3). לדעת רבי יוסי בכל יום 3 (והיום 4). לדעת רבי מאיר בכל יום 4 (והיום 5).

מערכה 1 - מערכה גדולה

מערכה 2 - של קטורת (שבכל יום)

מערכה 3 - של קיום האש (להגביר את האש כשהמערכה הגדולה נחלשת)

מערכה 4 - של איברים ופדרים שלא נתעבלו

מערכה 5 – לקטורת של יום כיפור בקודש הקודשים.

את המערכות הללו לומדים מפרשת עולה:

(ויקרא ו, ב) "זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה.. ואש המזבח תוקד בו".

(ו, ג) "ולבש הכהן.. והרים את הדשן אשר תאכל את העולה על המזבח".

(ו, ה) "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה".

מערכה 1 : מערכה גדולה. מפסוק ב': "היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה".

מערכה 2 : מערכה של קטורת. מהמשך הפסוק: "ואש המזבח תוקד בו".

מערכה 3 : מפסוק ה': "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה". לדעת רבי יוסי זו

מערכה 3. לדעת רבי יהודה לא היתה מערכה נוספת אלא לומדים להצתת אילתא

(= הצתת קיסמין דקין בשביל להדליק איתם את המערכה הגדולה) שצריכה להיות

בראש המזבח, ולא שיצית אותם ברצפה ויעלה אותם דולקים למזבח.

(המשך בדף הבא ↓)

ישנו פסוק נוסף (בפרשה אחרת -ויקרא א, ז): "ונתנו בני אהרון הכהן אש על המזבח".
 לדעת רבי יהודה שהצתת אילתא תיעשה רק בכהן כשר ובבגדי כהונה. לדעת רבי שמעון להצתת אילתא שצריכה להיות בראש המזבח.

רבי שמעון מקשה על רבי יהודה. מכיון שלמדנו מהפסוק הקודם שצריך להצית את האילתא על המזבח, אין צורך ללמד שזר פסול שהרי הוא פסול לעלות על המזבח. (אבל לשיטתו מכיון שהפסוק הקודם לימד על מערכת קיום האש (כרבי יוסי), צריך ללמד שההצתה צריכה להיעשות רק בכהן ולא על ידי זר שיזרוק את האש למזבח).

רבי יהודה לעומת זאת סובר שעדיין זר יכול להצית את האילתא בראש המזבח בלי לעלות אליו – כשהוא עומד על קרקע העזרה על ידי מפוח של נחשת.

מערכה 4 : לאיברים ופדרים שלא נתעכלו מבערב (שפקעו מעל המזבח). זו דעת רבי מאיר שעושה להם מערכה בפני עצמה, אבל לדעת רבנן מחזיר אותם למערכה הגדולה. ומחלוקתם בפירוש הפסוקים הנ"ל שנאמרו בקרבן עולה:

ויקרא ו, ב: "זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה.. ואש המזבח תוקד בו".

ויקרא ו, ג: "ולבש הכהן.. והרים את הדשן אשר תאכל את העולה על המזבח".

ויקרא ו, ה: "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה".

לדעת רבי מאיר מפסוק ב' "ואש המזבח תוקד בו" - מאות ו' המיותרת. (רבנן לא דורשים זאת). לדעת רבנן מחזירים אותם למערכה הגדולה, כנלמד מפסוק ג' "אשר תאכל האש את העולה על המזבח" (מילים מיותרות שהרי נאמר כבר בפסוק ב' ש"העולה על מוקדה על המזבח"). ולדעת רבי מאיר מפסוק זה לומדים שדוקא עיכולי עולה שפקעו מהמזבח מחזירים, אבל עיכולי קטורת שפקעו ממזבח הזהב לא מחזירים.

מערכה 5 : לקטורת של יום הכיפורים. מפסוק ה': "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה".

פסוק נוסף בפרשת העולה (ו, ו) "אש תמיד תוקד על המזבח": ללמד שמערכה של קטורת (של כל יום) תהיה על המזבח החיצון שעליו מדבר הפסוק (ולא על המזבח הפנימי).

(המשך בדף הבא ↓)

אש מחתה ומנורה: הגמרא מבררת מניין שגם אש מחתה לקטורת יום הכיפורים, ואש להדלקת המנורה – נלקחות מעל מזבח החיצון?

אש למנורה: אי אפשר ללמוד למנורה שנאמר בה "אש" - מקטורת שנאמר בה "אש" ("יקטירנה" והקטרה מחייבת אש) והיא מעל מזבח החיצון. מכיון שיש לדחות. האש שבקטורת היא המערכה הסמוכה למקום שעליו מקטירים דהיינו המזבח הפנימי, ואם כן נלמד למנורה שהאש תילקח ממזבח הפנימי הסמוך לה בהיכל. אלא לומדים מ"אש תמיד" שבפסוק של קטורת - למנורה שנאמר בה "נר תמיד".

אש למחתה: אי אפשר ללמוד למחתה שנאמר בה אש - ממנורה שנאמר בה אש, וכבר למדנו שהיא מעל מזבח החיצון. מכיון שיש לדחות. נלמד מאש שבקטורת שלוקחים מהמערכה הסמוכה כנ"ל, דהיינו המזבח הפנימי שהוא הסמוך לקודש הקדשים. אלא לומדים מ"ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני השם" זהו מזבח החיצון שהצד המערבי שלו סמוך לקודש ("לפני השם"), ואילו שאר המזבח לא. אבל מזבח הפנימי כולו לפני השם.

ואיצטריך: לא היה מספיק לכתוב רק "לפני השם" - כי אז היינו סבורים שצריך לקחת דוקא מהמקום שבו המזבח נמצא כנגד הפתח של היכל ממש, ולא מכל הצד המערבי.